

Ελεύθερη έκφραση

Πρόταση δημιουργίας εθνικού μητρώου ιατρών και σύγκρουσης συμφερόντων

Η κοινωνία δεν περίμενε τη Novartis για να γνωρίσει ότι κάτι δεν πάει καλά. Υποψιαζόταν από την παρουσία του φαρμακευτικού αντιπροσώπου στο σαλόνι αναμονής του δημόσιου ή ιδιωτικού ιατρείου, από το ταξίδι οικείου ιατρού σε συνέδριο με τα έξοδα πληρωμένα, από τη συνταγή που άλλαζε χωρίς ιδιαίτερο λόγο από γιατρό σε γιατρό, από την τρομολαγνεία εναντίον των γενόσημων φαρμάκων και τον σχετικό δημόσιο καβγά, από τη γιαγιά και τον παππού που παίρνουν μια σακούλα φάρμακα, από τα περιστατικά με τα «κουβανέζικα» ιατρικά αναλώσιμα, κ.ο.κ. Μόνο που κάθε καινούργιο σκάνδαλο στην Υγεία αφαιρεί λίγο ακόμη από το κύρος του ιατρικού λειτουργήματος και προσθέτει στην εντελώς δικαιολογημένη καχυποψία της κοινής γνώμης. Η εμπιστοσύνη των ανθρώπων απέναντι στις ενδεδειγμένες θεραπείες κλονίζεται περαιτέρω, η συμμόρφωση των ασθενών χρόνιων παθήσεων στα απαραίτητα φάρμακα απειλείται, το αντιεμβολιαστικό κίνημα εμπνέεται, οι εναλλακτικές ψευδο-θεραπείες ανθούν, κ.ο.κ.

Το φάρμακο είναι πολύτιμο αγαθό. Οι φαρμακευτικές εταιρείες επιτελούν έναν σπουδαίο ρόλο ανακαλύπτοντας και κατασκευάζοντας τα όπλα μας απέναντι στην ασθένεια. Αλλά την ίδια στιγμή, η αγορά του φαρμάκου είναι μια ανταγωνιστική μπίζνα 1 τρισεκατομμυρίου ευρώ (που θα φτάσει το 1,5 τρισ. το 2021) και εντελώς αναμενόμενα βρίθκει πρακτικών αμφίβολης πθικής. Η φαρμακευτική βιομηχανία πέτυχε με τα χρόνια ένα τρομακτικό επίτευγμα: να απενοχοποιηθεί πλήρως στη συνείδηση των περισσότερων ιατρών η διαρκής δοσοληψία μαζί τους.

Ο προσπλουτισμός και η κατήχηση στις τάχα μου «επιμορφωτικές» χορηγίες σε είδος, εν είδει συμμετοχών σε συνέδρια, βιβλία, υλικά, διαφημιστικά προϊόντα «εκτίμησης» κ.ά., ξεκινάει ήδη από το προπτυχιακό επίπεδο και συνεχίζεται μέχρι τη σύνταξη. Και είναι εντελώς άμεμπτη! Η δε προσπάθεια αποχής από αυτό το αλισβερσίσι είναι σχεδόν αδιανόητη. Σκεφτείτε το εξής απλό παράδειγμα: Οτι στην εξέλιξη του ένας ιατρός χρειάζεται να εμπλουτίσει το βιογραφικό του με συμμετοχές σε ιατρικά συνέδρια. Το υψηλό κόστος εγγραφής σε τέτοια συνέδρια (ενίοτε εκατοντάδων ευρώ) και τα έξοδα μετακίνησης καλύπτονται κατά κανόνα από τις φαρμακευτικές εταιρείες, που πληρώνουν επίσης για τη διοργάνωση των συνεδρίων μέσω των χορηγιών τους. Ένας ατέρμονος, φαύλος κύκλος.

Αλλά ακόμα κι αν κάποιος αντισταθεί στον πειρασμό και δεν καταδεχτεί ούτε ένα διαφημιστικό στίλο, τσουβαλιάζεται παρ' όλα αυτά μαζί με όλους εκείνους που καλώς ή κακώς δέχονται «δωράκια».

Εκτιμώ ότι το επίκαιρο σκάνδαλο Novartis είναι μια μοναδική ευκαιρία να πούμε: ώς εδώ, με την ελπίδα ότι θα συνταχθούν σε αυτή τη διαμαρτυρία αρκετοί συνάδελφοι.

Η αποκατάσταση του ιατρικού λειτουργήματος προϋποθέτει απόλυτη διαφάνεια. Οι ασθενείς δικαιούνται να γνωρίζουν κάθε στιγμή την παραμικρή σχέση που έχει ο ιατρός τους με τη φαρμακευτική βιομηχανία και όχι μόνο. Είτε αυτή η σχέση αφορά δώρα, είτε αφορά χορηγίες, είτε αφορά κουλουράκια και βουτήματα για τον καφέ. Αυτή «η δήλωση σύγκρουσης συμφερόντων», που ήδη λαμβάνει χώρα

εδώ και λίγα χρόνια στην επιστημονική έρευνα στο εξωτερικό (εκεί δηλώνονται οι τυχόν σχέσεις των ερευνητών με τη βιομηχανία κάτω από τις μελέτες τους), πρέπει να είναι ορατή σε όλους στο εξής.

Προτείνω να υπάρχει ένα εθνικό μητρώο στο διαδίκτυο, όπου θα καταχωρίζονται όλοι οι ιατροί με τους αναγνωρισμένους επιστημονικούς τίτλους τους, όπως συμβαίνει στη Μ. Βρετανία. Επιπλέον όμως, ο ιατρός θα είναι υποχρεωμένος να καταχωρίζει σε αυτό το μητρώο τα δώρα/χορηγίες που λαμβάνει και αποδέχεται κάθε στιγμή. Θα ανήκει στην κρίση του ασθενούς πώς θα αξιολογεί αυτή την πληροφορία. Περίπου όπως ο τηλεθεατής που ενημερώνεται για την τοποθέτηση προϊόντων στην αγαπημένη του τηλεοπτική εκπομπή. Επί του παρόντος στη χώρα μας κάποια από αυτά τα «έξοδα επιμόρφωσης» είναι νόμιμα (!) εφόσον γνωστοποιούνται στον ΕΟΦ εντός ορισμένου πλαφόν, αλλά δεν είναι δημοσίως προσβάσιμα. Επομένως, η διασταύρωση των στοιχείων θα είναι σχετικά απλή.

Μέσω ενός τέτοιου εθνικού μητρώου στο διαδίκτυο, θα ελαχιστοποιηθούν εξάλλου οι τσαρλατάνοι ιατροί χωρίς πτυχίο ή τίτλο ειδικότητας, που ξεφυτρώνουν εδώ κι εκεί και γίνονται αντιληπτοί από τις Αρχές με μεγάλη καθυστέρηση. Καθώς επίσης θα είναι προσβάσιμες τυχόν πειθαρχικές κυρώσεις σε βάρος ενός ιατρού.

Δημήτρης Παπαδημητριάδης, ψυχίατρος-ψυχοθεραπευτής, μέλος Ιατρικού Συλλόγου Αθηνών, MSc Διεθνούς Ποιτικής Υγείας (LSE), πρώην γεν. γραμματέας European Medical Students Association